

САРБАЗДАРДЫҢ БАТЫЛДЫҒЫ БАҒАЛАНДЫ

4 - бетте

НА СОБСТВЕННОМ ОПЫТЕ

5 - бетте

ЖАС ОФИЦЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ОҚУ САБАҚТАРЫ

8 - бетте

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ӘСКЕРИ-ПАТРИОТТЫҚ ГАЗЕТ

WWW.SARBAZ.KZ

SARBAZ

№34
(2149)
23 тамыз
2024 жыл

газет 1929 жылдың
7 қарашасынан
бастап шығады

«БІРТҰТАС ЕЛ - БІРТҰТАС ЖЕР»

ҚОРҒАНЫС МИНИСТРІ АҚТӨБЕ ГАРНИЗОНЫНДА ЖҰМЫС САПАРЫМЕН БОЛДЫ

Өңірде қорғаныс ведомствосының басшысы генерал-полковник Руслан Жақсылықов облыс орталығында орналасқан бірқатар әскери нысандар мен жоғары оқу орындарын аралады.

Ақтөбе облысының әкімі Асхат Шахаровпен кездесуде аумақтық қорғаныс бригадасын жаратқандыру, әскери-оқытылған резервті қалыптастыру және дайындау, сондай-ақ «Айбын» халықаралық әскери-патриоттық жастар жиынын өткізу мәселелері талқыланды. Мұғалжар ауданында генерал-полковник Руслан Жақсылықов әскери база құрылысының барысымен танысты. Мәртөк ауданында «Хлебодаровка» далалық аэродромының инфрақұрылымын зерделеді. Мұнда әскери ұшқыштар

институты курсанттарының оқу-жаттығу ұшулары өтеді. Келер жылы әскери-патриоттық клубтардың, әскери колледждер мен мектептердің үздік командаларының қатысуымен іс-шара өткізу жоспарлануда. Сапар қорытындысы бойынша ведомство басшысы әскери нысандар құрылысының мерзімі мен сапасына, әскери қалашықты абаттандыруға және «Айбын» жастар жиынына дайындық іс-шараларына байланысты бірқатар тапсырмалар берді.

АЛМАТЫДАҒЫ АРМИЯ ҮЙІНІҢ ҒИМАРАТЫ ҚАЙТА ЖАҢАРТЫЛАДЫ

ҚР Қорғаныс министрі генерал-полковник Руслан Жақсылықов Алматы гарнизонына жұмыс сапары барысында Ұлы Жеңістің 80 жылдығына орай ауқымды қайта қалпына келтіру жоспарланып отырған Армия үйіне барды.

Бұл ғимарат сәулеттік ескерткіш және республикалық маңызы бар ескерткіштер тізіліміне енгізілген, сондай-ақ Алматы мемлекеттік тарихи-сәулет және мемориалдық қорығының бөлігі болып табылады.

Қазіргі уақытта ғимаратта ҚР ҚК Ұлттық әскери-патриоттық орталығының филиалы, ҚР Әскери-тарихи музейінің жауынгерлік даңқ музейі, «Жас сарбаз» балалар-жасөспірімдер әскери-патриоттық қозғалысы» республикалық қоғамдық бірлестігінің филиалы, ардагерлер және қоғамдық ұйымдар орналасқан.

Армия үйі рухани-адамгершілік пен мәдени-ағартушылық қызметті дамытуда маңызды рөл атқарады.

Бизнестің қолдауымен бұл ғимаратты ауқымды қайта жөндеу жоспарлануда. Алматыға жұмыс сапары барысында Қорғаныс министрі генерал-полковник Руслан Жақсылықов «Қазақстан Парламенті Инжиниринг» отандық зауытының төрағасы – кәсіпкер

Айбек Барысовпен кездесіп, нәтижесінде тарихи нысанды қалпына келтіру және жаңарту туралы уағдаластыққа қол жеткізілді.

Әскери-тарихи музейде мәрмәр кешенін жаңарту жоспарланып отыр. Мұнда жаңа экспозициялар мен кеңесу залы болады. Іргелес аумаққа ашық аспан астындағы музей салу да жоспарда бар.

Бұл бастама – азаматтардың бойында патриоттық сезімін қалыптастыруға, Отанға деген мақтанышын арттыруға, азаматтық борыш пен Отан мүддесін қорғау жөніндегі конституциялық міндеттерді орындауға әрқашан дайын болуға тәрбиелеу жолындағы маңызды міндет.

Алматы гарнизонына жасаған жұмыс сапарының соңында генерал-полковник Руслан Жақсылықов әскери-патриоттық тәрбие деңгейін арттыру және бұрын қойылған міндеттерді сапалы орындау жөнінде бірқатар тапсырмалар берді.

ОТАНДЫҚ «KAZAKHSTAN PARAMOUNT ENGINEERING» ЗАУЫТЫ

Қорғаныс министрі генерал-полковник Руслан Жақсылықовты кәсіпорынның Бақылау кеңесінің төрағасы Айбек Барысов қарсы алды.

Қорғаныс ведомствосының басшысы зауыттың өндірістік процесімен танысты, сондай-ақ оған жұмыс істеп тұрған конструкторлық бюросының жұмысын да көрсетті.

Генерал-полковник Руслан Жақсылықов қазіргі таңда елдің қорғаныс қабілетін нығайту жолында Қарулы

күштер мен отандық өндірушілердің күш-жігерін біріктіру қажеттігін атап өтті.

Қорғаныс ведомствосының барлық күш-жігері қорғаныс саласын қолдауға бағытталған. Мемлекет басшысы мен Премьер-Министр осындай міндет қойып отыр.

СОБЫТИЯ И ФАКТЫ

СИМВОЛ ВОИНСКОЙ ЧЕСТИ,
ДОБЛЕСТИ И СЛАВЫ

В Талдыкоргане состоялось торжественное мероприятие, посвященное проведению ритуала вручения Боевого знамени бригаде территориальной обороны области Жетысу.

Текст грамоты Президента Республики Казахстан – Верховного Главнокомандующего Вооруженными Силами РК Касым-Жомарта Токаева зачитал первый заместитель министра обороны – начальник Генерального штаба Вооруженных Сил РК генерал-лейтенант Султан Камалетдинов.

Поздравляя военнослужащих, первый заместитель министра обороны отметил, что боевое знамя служит напоминанием каждому военнослужащему о героических традициях и священном долге защиты Отечества.

– Боевое знамя – свидетельство боевого предназначения, истории и заслуг воинской части, а также принадлежности ее к Вооруженным Силам Республики Казахстан. Пусть этот символ воинской чести, доблести и славы всегда высоко реет над нашими головами, – сказал генерал-лейтенант Султан Камалетдинов.

28-Я ГОДОВЩИНА ПОДНЯТИЯ
ФЛАГА ВОЕННО-МОРСКИХ СИЛ

В Актау состоялось торжественная церемония в честь 28-ой годовщины поднятия флага Военно-морских сил Вооруженных Сил Республики Казахстан.

К празднованию даты командование ВМС РК подготовилось основательно. Знаменательный день начался с построения личного состава и торжественного поднятия флага Военно-морских сил ВС РК – символа, воплощающего ценности и идеалы морского братства.

С гордо поднятыми флагами торжественным маршем по улицам города Актау прошли личные составы военно-морской базы, бригады морской пехоты, авиационной базы, десантно-штурмового батальона морской пехоты ВМС, первого дивизиона пограничной службы.

В торжественной церемонии приняли участие Главнокомандующий Военно-морскими силами ВС РК генерал-майор Серик Борамбаев и первый Главнокомандующий Военно-морскими силами ВС РК контр-адмирал Ратмир Комратов.

Поздравить моряков также пришли ветераны Вооруженных Сил, Военно-морских сил и коллеги-военнослужащие из всех частей, дислоцированных в Актау. Для них была организована экскурсия по территории части и демонстрация новой военной техники.

Поздравляя моряков, генерал-майор Серик

Борамбаев отметил, что командование ВМС РК достойно выполняет свои задачи и сегодня является надежной защитой по охране государственных границ страны в казахстанском секторе Каспийского моря.

– Уверен, что личный состав Военно-морских сил будет продолжать с честью и достоинством нести военно-морской флаг на Каспийском море, прилагая все усилия для выполнения поставленных перед ним учебных и боевых задач. Желаю Военно-морским силам семь футов под килем и попутного ветра, – сказал Серик Борамбаев.

В ходе церемонии Главнокомандующий Военно-морскими силами ВС РК генерал-майор Серик Борамбаев наградил ряд военнослужащих и лиц, внесших вклад в развитие ВМС ВС РК, медалью «Ел қорғаны», а также грамотами и благодарственными письмами от имени главы МО РК.

Контр-адмирал Ратмир Комратов выразил слова благодарности ветеранам и военнослужащим ВМС РК за верность воинской присяге.

– Защита Отечества – это священный долг каждого казахстанца. Благодаря Военно-морским силам

РК водные рубежи страны находятся под надежной защитой. За эти годы мы сумели построить мощную военно-морскую державу. Пусть наши корабли достойно несут вахту в море, – сказал Ратмир Комратов.

Мероприятие завершилось концертной программой и праздничным салютом с кораблей ВМС.

Напомним, за день до основного события был проведен пресс-тур для представителей СМИ и ветеранов службы. В ходе него гости ознакомились с работой водолазного центра, его оборудованием и рабочими процессами водолазов.

Представители СМИ имели возможность самостоятельного совершения водолазных спусков. Также были проведены показательные упражнения по обороне пирса с привлечением ДШБ и противодиверсионного катера. На ракетно-артиллерийских кораблях «Орал» и «Сарыарка» был совершен выход в море с демонстрацией корабельно-боевых упражнений. Гости посетили камбуз корабля, где попробовали морской паек.

КУРС ДЛЯ ВОЕННО-
МЕДИЦИНСКИХ
СПЕЦИАЛИСТОВ СТРАН ЦА

На базе Центра миротворческих операций Министерства обороны РК (KAZCENT) в Алматы стартовал региональный курс «Медицинская поддержка операций по обезвреживанию взрывоопасных предметов», организованный Офисом программ ОБСЕ в Душанбе совместно с Центром по контролю над вооружениями и обеспечению инспекций МО РК.

Программа направлена на обучение и повышение квалификации военно-медицинского персонала вооруженных сил стран Центрально-Азиатского региона, включая Кыргызстан, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан и Казахстан. Основная цель курса заключается в подготовке военно-медицинского персонала к работе в условиях, требующих особых знаний и высокой оперативности, в соответствии с международными стандартами противоминной деятельности. Участники курса обучаются как теоретическим аспектам, так и практическим навыкам, которые необходимы для эффективного оказания первой неотложной медицинской помощи в условиях чрезвычайных ситуаций.

– Особое внимание уделяется практическим тренировкам, которые помогают медицинским специалистам отработать действия в нестандартных ситуациях, характерных для операций по обезвреживанию взрывоопасных предметов, – поясняет медицинский инструктор офиса программ ОБСЕ в Душанбе Мохиниссо Акрамова. – Участники курса учатся реагировать на травмы и ранения, вызванные взрывами, а также обеспечивать медицинскую помощь в условиях ограниченного времени и ресурсов, что требует от них особой оперативности и точности.

Программа курса разработана таким образом, чтобы максимально приблизить учебный процесс к реальным условиям, в которых могут оказаться специалисты при выполнении задач по медицинскому обеспечению в ходе различных операций. Интерактивные лекции, проводимые на базе Центра миротворческих операций МО РК,

дают участникам возможность освоить передовые методы медицинского обеспечения, а также ознакомиться с международными стандартами и протоколами. Кроме того, слушатели узнают об основных аспектах противоминной деятельности, оказании первой помощи в экстремальных условиях, организации эвакуации раненых и взаимодействия с другими службами в условиях чрезвычайной ситуации.

Практическая часть, которая будет проводиться на базе Центра военной медицины Министерства обороны, позволяет закрепить эти знания в процессе тренировок. Учебные модули включают в себя симуляцию реальных условий, в которых может оказаться военно-медицинский персонал во время участия в операциях по обезвреживанию взрывоопасных предметов. Слушатели отработают и закрепят навыки по оказанию неотложной помощи в полевых условиях, организации работы медицинских пунктов и эвакуации пострадавших.

Такой комплексный подход обеспечивает высокий уровень подготовки специалистов, готовых к любым вызовам, связанным с медицинским обеспечением операций по обезвреживанию взрывоопасных предметов. В ходе курса специалистам по военно-полевой медицине будет представлена возможность обменяться опытом, обсудить лучшие практики и укрепить профессиональные связи с коллегами из соседних стран.

Этот курс является важным шагом на пути к укреплению безопасности и медицинской подготовки военнослужащих в регионе, что способствует повышению оперативной готовности и взаимодействия между странами.

ЗА ЗВАНИЕ ЛУЧШЕГО
НА БОРЦОВСКОМ КОВРЕ

В Алматы подвели итоги первого чемпионата СНГ среди военнослужащих по самбо и қазақ күресі. Первенство по двум видам борьбы, популярным в среде военных, проходило на базе Центрального спортивного клуба в рамках XVI Спартакиады дружественных армий государств – участников Содружества Независимых Государств.

В схватках на борцовском ковре принимали участие спортсмены из Казахстана, России и Таджикистана.

По итогам чемпионата на первом месте военнослужащие казахстанской армии, на втором – команда России, на третьем – спортсмены из Таджикистана. При этом казахстанские атлеты завоевали семь золотых медалей. В копилке команды российской армии – четыре «золота», у военнослужащих из Таджикистана – одно.

– Соревнования по национальному виду спорта – қазақ күресі среди военнослужащих – это важное для нас событие. В целом же чемпионат прошел на высоком уровне. Хотелось бы отметить слаженную работу организаторов в лице Спортивного комитета Министерства обороны и хорошую подготовку спортсменов, – подытожил директор Ассоциации Қазақ күресі Дамир Бекбосынов.

Напомним, что работа по популяризации қазақ күресі будет продолжена. В следующем году в рамках Международного совета военного спорта (CISM) в Астане пройдет чемпионат мира по этому национальному виду борьбы.

СҰХБАТ

ӘДІЛЕТ ПОЛКОВНИГІ ТІЛЕУХАН БАСҚОЖАЕВ: БІЗ ӘРҚАШАН ПАТРИОТИЗМГЕ АЙРЫҚША ОРЫН БЕРЕМІЗ

Оқырман назарына Қарулы Күштердегі тәрбие және идеологиялық жұмыс, жарғыға жат қарым-қатынастардың алдын алудың кейбір мәселелері, әскери қызметтің тартымдылығын арттыру жайында Қорғаныс министрлігі Тәрбие және идеологиялық жұмыстар департаментінің бастығы әділет полковнигі Тілеухан Қалилаулы Басқожаевпен жүргізілген сұхбатты ұсынып отырмыз.

— **Тілеухан Қалилаулы, Сіздің ойыңызша, Қазақстан армиясының қалыптасу жылдарында әскери қызметшілердің дүниетанымы өзгерді ме? Тәрбие және идеологиялық жұмыстар қай деңгейде?**

— Алдымен, «Сарбаз» республикалық әскери-патриоттық апталығының шығармашылық ұжымына осындай маңызды тақырып туралы сұхбат жасауға мүмкіндік туғызғаны үшін рахметімді айтамын.

Ал енді Сіздің дүниетаныма қатысты сұрағыңызға келер болсақ, ол әрине өзгерді. Адамның дүниетанымының өмірінде қалыптасатын субъективті шындық деп қабылдауымыз керек. Мысалы, қазіргі жастардың дүниетанымы алдыңғы буынның дүниетанымынан бөлек. Бұл ең алдымен, техникалық прогреске, сосын ақпараттың да шамадан тыс жүктелуіне байланысты болса керек. Бұрын мұндай ақпараттар тек ғалымдарға ғана тән болатын. Сол себепті олар кәсіби тұрғыдан зерттеуге қажетті көптеген мәліметтермен айналысуға мәжбүр болды. Ал бүгінгі таңда бұл қарапайым интернет пайдаланушыға да қолжетімді. Жастар оны тез зерделеп, уақтылы өңдей алмайды. Сондықтан бұл жастардың өзін-өзі анықтауында айтарлықтай қиындықтар да туғызып келеді.

Сонымен қатар мен жастардың арасында, оның ішінде саяси жағынан жетілген, елдің қаржылық-экономикалық жағдайын еркін бағдарлайтын, шет тілдерін меңгерген, ең бастысы, әрқашан өз құқығын қорғай алатын әрі жоғары интеллекттің бағасын білетін әскери қызметшілердің барын атап өткім келеді. Сол себепті олардың дүниетанымын көзқарасы жақсы жағына өзгерді деп сеніммен айтуға болады. Сонымен бірге идеологиялық сенімділік, патриотизм, бостандық пен тәуелсіздікті қорғауға дайындық пен қабілет, үлкен ерікті күш-жігер жұмсау мүмкіндігі келді.

Тәрбие және идеологиялық жұмыстардағы өзгерістерге келетін болсақ, істердің нақты жағдайына сүйене отырып, біз тәрбие жүйесінде басты назарды жеке құрамның моральдық-жауынгерлік рухын қалыптастыратын идеологиялық компонентке аудардық.

Мұндағы басты міндет — әскери қызметшіге мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысы барын және өзін қоғамның бір бөлігі екенін сондай-ақ, елдің тағдыры оған да қатысты екенін сезіндіру.

Қарулы күштерде жоғары жауынгерлік рух бірінші орында болу керек. Онсыз жоспарлау, жеділ және жауынгерлік дайындық (және тағы басқалар) секілді қалған компоненттер зияға кетпек. Жауынгерлік рух адалдықтан, патриотизмнен және тәртіптен туындауы қажет. Бұл өз кезегінде өзіне, өз мүмкіндіктеріне және әріптестеріне деген сенімділікті арттырады.

Иә, алдымызда әлі де істелетін нәрсе көп. Оның ішінде әскери тәртіпті нығайту, жарғыға жат қатынастарды жою, жеке құрам шығынның алдын алу бар. Бірақ біз әскери ұжымдарда тиісті моральдық-психологиялық ахуал мен әскери тәртіпті қамтамасыз ете алатынымызға сенімдіміз.

Тәрбие құрылымдарының офицерлері де бір орында тұрмайды. Тәрбиешінің жұмысы үнемі даму мен қозғалысты қажет етеді. Қазір әскерлерге көптеген жаңа техникалар келіп тұсады, жауынгерлік даярлық тәсілдері де өзгеруде. Сондықтан бұл процесті бір минутқа тоқтатуға болмайды. Бүгінгі тәрбиеші офицер — бұл тек тәрбие жұмысын ұйымдастырушы ғана емес, үлкен білімі бар азамат. Олар психологтар мен педагогтарға тән жан-жақты білімге ие. Мұнда технологияның дамуы мен интернетті де ескермеуге болмайды. Менің ойымша, қазіргі жастар осыдан 20-30 жыл бұрынғыға қарағанда, көбірек назар аударуды қажет етеді әрі бұл жерде тәрбиешінің жұмысы өте маңызды.

— **Жас ұрпақпен, әскерге шақыру контингентімен және әскер қатарындағы жас сарбаздармен қандай патриоттық жұмыстар жүргізілуде? Бұл үшін қандай құралдар бар?**

— Біз әрқашан патриотизмге айрықша орын береміз. Әскери-патриоттық тәрбие — бұл кешенді, жан-жақты және үйлестірілген қызмет. Қорғаныс министрлігі осы бағытта пәрменді әрі практикалық шаралар қабылдайды. Жергілікті атқарушы органдармен, ардагерлер ұйымдарымен, мәдени орталықтармен тығыз қарым-қатынаста әскери-патриоттық сипаттағы түрлі іс-шаралар өткізіп келеміз.

Сонымен қатар біз тек әскери қызметшілермен жұмыс істеумен ғана шектелмейміз. Жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеу қай уақытта да маңызды болып қала береді. Жастар өмірде түрлі жағымсыз тенденцияларға қарсы тұрарлық жеке моральдық-психологиялық қасиеттерге ие болуы керек.

Әскери-патриоттық тәрбиенің пәрменді нысаны ретінде «Ашық есік күндерін» айтуға болады. Онда оқушылар әскери бөлімдерге келіп, әскери қызметшілердің оқу-жауынгерлік даярлық процесін, олардың өмірі мен тұрмысын, қару-жарақ пен әскери техниканың үлгілерін жақынан көре алады. Сол арқылы Қорғаныс министрлігі олардың бойына батылдықты, Отанды қорғауға дайын болу сияқты қасиеттерді сіңіре алады.

Осы жерде биылғы жылы өткізген іс-шараларға қысқаша тоқталғым келіп тұр. Бұл — Қазақстан Республикасының тұңғыш Қорғаныс министрі, Кеңес Одағының Батыры, Халық қаһарманы армия генералы С.Қ.Нұрмағамбетовтің 100 жылдығына арналған іс-шаралар. 25 мамырда Ақкөледі батыр атындағы скверде армия генералы Сағадат Нұрмағамбетовтің ескерткіші ашылды. Мәдениет және ақпарат министрлігімен бірлесіп, Сағадат Нұрмағамбетовтің 100 жылдығына арналған бағдарламалар, сюжеттер, айдарлар, сұхбаттар мен бейнероликтер топтамасы шығарылды.

9 мамырда Талдықорған авиациялық базасына жерлесіміз, даңқты ұшқыш екі мәрте Кеңес Одағының Батыры Сергей Данилович Луганскийдің есімі берілді. Мұны бұрын басталған жұмыстардың жалғасы деуге негіз бар. Қазақ батырлары мен соғыс қаһармандарының есімдері көптеген әскери бөлімдерге, әскери оқу орындарына және Ұлттық қорғаныс университетінің әскери кафедраларына берілді. Бұл миссияның мақсаты жастарды қазақстандық патриотизмге тәрбиелеудің және еліміздің тәуелсіздігін қалыптастыруға лайықты үлес қосқан қазақстандықтардың есімін мәңгі есте

қалдырудың жаңа жүйесін құру болып табылады.

Рақымжан Қошқарбаевтың 100 жылдығын мерекелеу аясында патриоттық бағыттағы іс-шаралар өткізу, әскери бөлімдер мен мекемелерде еске алу бұрыштарын ашу, «Біз — батыр елдің ұрпағымыз» әскери-патриоттық акциясы, конференциялар, «Мәңгілік ел алыптары: Рақымжан Қошқарбаев» ерлік сабақтарын және басқаларды ұйымдастыру жоспарланған.

Ел Президентінің тапсырмасын орындау үшін өткен жылдың 24 қарашасында ҚР Үкіметінің Қаулысымен жастарды 2030 жылға дейін әскери-патриоттық тәрбиелеу тұжырымдамасы бекітілді. Тұжырымдамада жұмыстың 5 негізгі бағыты айқындалған. Бұл әскери-патриоттық жұмыс органдарының құрылымын жетілдіру, осы саладағы ұйымдастырушылар мен мамандардың кәсіби даярлық деңгейін арттыру, жұмыс нысандары мен әдістерін жетілдіру, жастардың бойында патриоттық қасиеттерді қалыптастыру және дамыту, әскери-патриоттық тәрбиені материалдық базаны және ақпараттық қамтамасыз етуді дамытуды көздейді.

Тұжырымдама жастарға арналған. Осы бағыттағы мәселелердің кең ауқымын шешуде мемлекеттік органдар мен қоғамдық бірлестіктердің бірлескен қызметін кеңейтуді көздейді және осы процеске одан әрі серпін бермек.

Сондай-ақ, «Айбын» жастар форумын да ерекше атап өткен жөн.

Біз оны жыл сайын өткізіп келеміз. Биыл жиын Алматы облысында, Құрлық әскерлері әскери институтының «Әлі» оқу орталығында өтті. Жиын тұңғыш Қорғаныс министрі, Кеңес Одағының Батыры, № 1 Халық қаһарманы армия генералы С.Қ.Нұрмағамбетовтің 100 жылдығына арналды. Оған 50 команда, оның ішінде Әзербайжан Республикасы, Беларусь Республикасы, Қырғыз Республикасы, Ресей Федерациясы және Өзбекстан Республикасы командаларының қатысқан 14 пен 17 жас аралығындағы 750 ұл мен қыз атынан.

Қорғаныс министрлігі жыл сайын қоғамдық маңызы бар «Айбынды әскер» әскери-патриоттық акциясын, әскери мамандар арасында «Әскер тарланы» байқауын, «Сарбаз сахнасы» сарбаз әндері фестивалін, республикалық «Жас сарбаз» әскери-патриоттық әндер фестивалін өткізіп келеді.

Мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың қатысуымен Қорғаныс министрлігі «Жас сарбаз» балалар-жасөспірімдер әскери-патриоттық қозғалысы» Республикалық қоғамдық бірлестігін құрды. Бүгінгі таңда елімізде 8 мыңнан астам әскери-патриоттық клуб, «Жас сарбаз» сыныптары, сондай-ақ «Смарт сарбаз» үйірмелері жұмыс істейді. Оларға әскери-патриоттық қозғалыстың 280 мыңнан астам тәрбиеленуші жұмылдырылған. Бұл жалпы білім беру мекемелеріндегі оқушылардың жалпы санының шамамен 7,2 пайызы екенін айта кету керек.

Оқу-ағарту министрлігімен қол жеткізілген уағдаластық шеңберінде ағымдағы жылы Қонаев, Балқаш, Түркістан және Щучинск қалаларындағы «Балдәурен» сауықтыру орталықтарында 600 әскери қызметшінің баласына демалыс ұйымдастырылды. Тағы 500 бала жыл соңына дейін демалуға жіберілмек.

Патриоттық тәрбие алған жастардың тұлғасында қазіргі қоғам жасампаз әлеуеттің ең құнды құрамдас бөлігіне ие. Ол ең алдымен оның Қазақстанның болашағы үшін жауапкершілікті өз мойнына алуға дайындығымен айқындалатын болады.

Бұған мысал ретінде Қорғаныс министрлігінің Ш.Уәлиханов атындағы әскери колледжі мен С.Нұрмағамбетов атындағы әскери колледжінің түлектері Отан қорғаушы мамандығын таңдап, жоғары әскери оқу орындарының екінші курсына қабылданғанын айтуға болады.

— **Кез келген ерлер ұжымы сияқты, армия ортасында тұлғааралық қақтығыстар туындайтыны заңдылық. Бүгінгі таңда әскери тәртіпті, жарғыға жат қатынастардың алдын алу бойынша қандай жұмыстар жүргізілуде?**

— Иә, шындығында да, тұлғааралық қақтығыстар кездесіп тұратыны жасырын емес. Бұл жерде ең алдымен, аталған мәселені тек қарулы күштер, яғни командирлер мен тәрбиешілер ғана шешуі керек деген сөз болмауы керек. Бұл онсызда олардың лауазымдық міндеттерімен анықталған. Егер қаласаңыз, отбасы, мектеп, колледждер, жоғары оқу орындары, қоғамдық ұйымдар, бүкіл қоғамның қатысуы қажет. Өйткені, армия — қоғамның бір бөлігі. Сонымен қатар, азаматтар біздің Қарулы күштеріміз бен Отан қорғаушыларымыз қандай болуы керек деген мәселеге де мән беруі қажет.

Екіншіден, жыл сайын мерзімді қызметтегі әскери қызметшілердің саны артып келеді. 2024 жылы әскерге шақыру 948 адамға өсті. Барлық бала бірдей емес. Ойлау қабілеті мен білім деңгейлері әртүрлі. Бір жылдық мерзімді қызметте оларды түбегейлі қайта тәрбиелеу айтарлықтай қиындық туындайды. Дегенмен, ауызды ку шөппен сурте берген жасраспас. Істеліп жатқан жұмыстар нәтижесіз емес.

Жасыратыны жоқ, ерлер ұжымындағы қақтығыстар табиғи сипатқа ие. Өйткені, ұлдар арасындағы қарым-қатынас мектеп партасынан қалыптасады.

Бүгінгі таңда қарым-қатынастың жарғылық ережелерін бұзудың негізінде жеке қақтығыстар жатыр (әскерге бірге шақырылған екі әскери қызметші арасында). Ол әдетте, елеусіз себептермен, ауыр зардаптарсыз орын алады. Топаралық қақтығыстарға келсек, әскери қызметшілердің арасында белгілі бір белгілер бойынша бейресми бөліну, оның ішінде ұлттық белгілер бойынша бөліну жоқ деп айта аламын. Сонымен бірге әскери ұжымдарда бейресми топтардың пайда болуы, теріс дәстүрлер мен рәсімдер де кездеспейді.

Әскери қызметшілер арасындағы кішігірім қақтығыс та назардан тыс қалмайды. Әрбір факті бойынша жүргізіліп, тиісті шаралар қабылданады.

Қорғаныс министрлігінің тапсырмасы бойынша біз алдын алу жұмыстарын қайта форматтадық, қазір ол тәжірибеге бағдарланған сипатқа ие болды және әскери басқару органдары мен әскери полиция арасындағы өзара тығыз іс-қимылда жүзеге асырылуда.

Сонымен қатар барлық қазармаларда психологиялық жеңілдеу бөлмелері (білікті психологиялық көмек көрсету үшін), әскери полиция бөлмелері және бейнебақылау жүйесі жұмыс істейді. Әлеуметтік чаттар арқылы командирлер мен сарбаз ата-аналары арасында байланыс қалыптасқан. Мерзімді қызметтің әскери қызметшілері мен олардың туыстары арасында «Отбасымен бейнеқоңырау» жобасы жұмыс істейді. Қазіргі уақытта Қорғаныс министрлігі ARMIA.KZ ақпараттық сервисті әзірледі. Бұл инновация Қарулы күштерді цифрлық трансформациялау және «Ашық үкімет» қағидағы бойынша ел азаматтарымен өзара іс-қимылды жақсарту шеңберінде енгізіліп отыр.

Айта кету керек, аталған қызметті Ұлттық қорғаныс университетінің ғылыми взводында мерзімді әскери қызмет өткеретін IT білімі бар сарбаздар әзірлеген. Бұл үшін бюджет қаражаты жұмсалған жоқ.

Жоба мобильді қосымша түрінде жүзеге асырылады (iOS, Android үшін), сонымен қатар өзінің веб-сайты бар. Қазақстандықтардың барлығы мобильді гаджеттерді пайдаланатынын ескере отырып, бұл шешім мақсатты аудиторияны қамтуда көбіейтуге және олардың адалдығын арттыруға мүмкіндік береді.

Мысалы, Яндекс және Google іздеу жүйелері ел азаматтары интернет желісінде әскери қызмет туралы ақпаратты белсенді іздейтін, ал мемлекеттік органдардың ресми сайттары мобильді құрылғыларға бейімделмеген және функционалы шектеулі екенін көрсетті. Егер статистикаға сүйенсек, онда 2023 және 2024 жылдардың өткен кезеңінде әлеуметтік желі қолданушылары қызметтен кейінге қалдыру туралы ақпаратты 15 мың рет іздегенін көрсетсе. Бұдан бөлек 11 мың рет әскерге шақыру мүмкіндігіне қызығушылық танытқан, ал 2 мыңнан астам өтініш армиядағы «дедовщинаға» қатысты болған.

Жобаның негізгі мақсаты әскери қызмет пен Қарулы күштер туралы ашық, шынайы және өзекті ақпарат беру арқылы азаматтардың әскерге деген сенімін арттыру болып отыр.

Бұл қызмет не үшін қажет? Мұнда сарбаздар мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери бөлімдер туралы ашық ақпарат берілген. Азаматтар ол жерден әскери қызмет өткеру, тұру және тамақтану жағдайлары, сондай-ақ әскери өмірдің басқа аспектілері туралы да біле алады. Сонымен қатар қосымшада бөлім қолбасшылығының (ротаға дейін қоса алғанда) байланыс нөмірлері бар. Бұл азаматтарға әскери бөлім мен бөлімшелердің қолбасшылығынан ақпарат алу үшін тікелей жүгінуге

мүмкіндік береді.

Сондай-ақ, «Сұрақ-жауап», «Пайдалы кеңестер», «Әскери қызметшілерге арналған жеңілдіктер» және басқа да айдарлар бар.

— **Әскери қызметтің беделіне білім беру гранттарын алу, сондай-ақ «Кредиттік демалыс» беру мүмкіндігі қалай әсер етті? Осы жаңалықтардың арқасында жас сарбаздар әскерге қаншалықты дайын?**

— Қазір бәлен деп баға беруге әлі ерте. Армияға бұл инновациялар жақында ғана енгізілді. Мемлекет басшысы мерзімді әскери қызмет аяқталғаннан кейін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқу үшін білім беру гранттарына квоталар бекітілген Заңға қол қойғаны жақында ғана.

Тегін оқуға арналған мемлекеттік гранттар мерзімді әскери қызмет кезеңінде жауынгерлік және мемлекеттік-құқықтық даярлықта жоғары нәтижелерге қол жеткізгендерге берілетіні белгілі.

Оқудың бірінші жылы мен жоғары оқу орнында оқу кезінде жатақханадан орын алуға басым құқық беру де елеулі бонус болмақ.

Біз «Срочники 2.0» цифрлық платформасын іске қостық. Жүйе рейтингті автоматты түрде анықтап, үміткерлерді жоғары оқу орындарына бөледі.

Қорғаныс министрлігінің мерзімді әскери қызмет өткеру кезеңіне «Кредиттік қаникулдар» беру жөніндегі бастамасын іске асыру жалғасуда.

Егер сандар туралы айтатын болсақ, бүгінгі таңда алты мыңға жуық әскерге шақырылушы несиелік демалысты пайдалана алды. Ал жоғары оқу орындарына 600-ден астам мерзімді қызметін өткерген сарбаз оқуға түсті. Бұл жұмыс алдағы уақытта да жалғаса береді.

Бұдан басқа, Еңбек кодексіне, «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» Заңға бірқатар түзетулер енгізу көзделген. Атап айтқанда, әскери қызметке шақыруға немесе келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге байланысты оқуды аяқтағаннан кейін пысықтау жөніндегі міндеттерді тоқтату, алты ай қызмет еткен мерзімді тектесті әскери қызметшілерінің келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге, әскери қызметтен өткен жеке тұлғаларға Бастапқы әскери даярлықтан сабақ беруге мүмкіндік берілді.

Сондай-ақ, Қарулы күштерде Президенттің мерзімді қызмет сарбаздарының экономиканың нақты секторында талап етілетін жұмысшы мамандықтарын алуы жөніндегі тапсырмасы іске асырылып жатқаны да атап өткен жөн.

— **Ардагерлер қазақстандық әскери қызметшілердің жас ұрпағын тәрбиелеу процесіне қандай үлес қосуда?**

— Ардагерлердің көмегі шынымен де зор деп айта аламын. Бүгін біз олардың тәжірибесін әскери қызметшілер мен жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеуге қолдананып келеміз. Олардың бойында қызмет кезінде алған моральдық және іскерлік қасиеттері сақталған. Тіпті құрметті демалыста жүрсе де олар жас ұрпақты тәрбиелеуге қатысып, командирлерге көмек көрсетіп, бай тәжірибелерін бөлісуде.

Ардагерлер үлкен еңбек тәжірибесімен, қажетті адамгершілік қасиеттерімен тәлімгерлік қызметке кеңінен тартылады. Олар жас офицерлерге кәсіби шеберлік дағдыларын игеруге көмектеседі, қызметтік тәжірибесін тәрбие және әскери-патриоттық іс-шараларды өткізуге бағыттайды. Бүгінде ардагерлердің қатысуынсыз бірде-бір патриоттық акция, конференция өткізілмейді.

Біз сондай-ақ оларды өскелең ұрпақтың ой-өрісін кеңейтуге бағытталған іс-шараларды, кәсіптік бағдар беру және оқу үшін әскери жоғары оқу орындарын таңдау мәселелерін өткізуге де тартамыз. Қорғаныс министрлігінің бастамасымен 2011 жылы «Қарулы Күштердің ардагерлері» Республикалық қоғамдық бірлестігі құрылғанын білесіздер. Бірлестікпен жыл сайын бірлескен іс-шаралардың бірыңғай жоспары әзірленіп, іске асырылуда. Аталған қоғамдық ұйымның Орталық кеңесінің төрағасы — Халық қаһарманы армия генералы Мұхтар Қапашұлы Алтынбаев.

Барлық гарнизондарда түрлі іс-шараларды, ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу кезінде Қарулы күштердің ардагерлерін шақырылып тұрады. Олардың қатарында Кеңес Одағының Батыры, Халық қаһармандары генерал-майор Т.О.Әубәкіров, генерал-майор Е.Л.Оразов, генерал-майор М.С.Нағұманов, авиация генерал-майоры А.Т.Жұманов, интернационалист-жауынгер Б.Смағұл және басқалар бар.

Интернационалист жауынгерлер мен басқа да жауынгерлік іс-қимылдарға қатысушылардың еңбегін де жеке атап өткім келеді. Ауғанстан біздің тарихымыздың бір ғана парағы емес. Бұл жастардың табандылығы мен батылдығының, әскери борышына деген құрмет пен адалдықтың символы. Ауғанстанды ешқашан ұмытпау керек.

— **Сіз армиядағы моральдық-психологиялық ахуал мен әскери қызметшілердің жауынгерлік рухын көтеруге қандай үлес қосты деп ойлайсыз?**

— Әскери қызметшілердің моральдық-психологиялық жай-күйі мен жауынгерлік рухын арттыруға қарқынды жауынгерлік даярлық, тұрақты өткізілетін жаттығулар, оның ішінде халықаралық оқу-жаттығулар, халықаралық армия ойындарына қатысу, Голан жоталарындағы контингент құрамында бітімгерлік операцияларды орындау, сондай-ақ БҰҰ-ның Ливандағы, Батыс Сахарадағы, Орталық Африка Республикасындағы, Конго Демократиялық Республикасындағы миссиясы құрамында штаб офицерлері мен әскери бақылаушылар, көктемгі су тасқыны салдарын жою кезіндегі жеке құрамның іс-әрекеттері және басқалар ықпал етеді.

Проблемалық мәселелерді анықтау мақсатында әскерлерде анонимді сауалнамалар жүйесі жұмыс істейді. Оны командирлер белгіленген уақытта жүргізіп тұрады. Сондай-ақ мерзімді қызметтің әскери қызметшілерімен әңгімелер өткізіледі.

Бұдан басқа, Қорғаныс министрлігінің Тәрбие және идеологиялық жұмыстар департаменті әскери ұжымдардағы ахуалды мониторингке және моральдық-психологиялық ахуалды айқындауға бағытталған мақсатты әлеуметтанулық зерттеулер жүргізеді. Проблемалық мәселелерді анықтау жұмыстары жүргізіліп, тиісті шаралар қабылданады. Офицерлердің гарнизондық үйлерін қалпына келтіру, Алматы қаласындағы Армия үйін құрды деу жұмыстары жүргізілуде. ҚР ҚҰ Ұлттық әскери-патриоттық орталығының Семей қаласында, Сарыөзек және Гвардейск гарнизондарында жаңа филмаларды ашылып, мәдени-ағартушылық мүлік пен қажетті жабдықтар сатып алынды.

Өткізілетін іс-шаралар әскери ұжымдардағы моральдық-психологиялық ахуалды сауықтыруға, жеке құрамның оң көзқарасы мен әскери қызмет жағдайларына қанағаттануына оң ықпал етеді.

— **Тәрбие және идеологиялық жұмыс органдарында жұмыс істейтін офицерлерге айтар тілегіңіз?**

— Мен тәрбие құрылымдарының барлық офицерлеріне және жеке құрамға әрқашан өздерімен жұмыс істеуді, әскери-саяси жағдайды білудің барлық мәселелерінде әрқашан ала болуды, Президент, Үкімет, Қорғаныс министрлігінің басшылығы мемлекеттік саясаттың белгілі бір мәселелерін шешуде қойған көзқарастарды нақты ұстануды тілеймін. Әскери қызметшілерге өздеріне жүктелген міндеттерді нақты түсіндіру үшін әрқашан оқып, үйрену керек. Біздің тәрбие жұмысымыздың күрделілігі — бір сәттік нәтиже ешқашан болмайтын есте сақтаңыздар. Ол белгілі бір уақыттан кейін келеді. Ол үшін үлкен шыдамдылық қажет.

ӘСКЕР ТЫНЫСЫ

ТАЛДЫҚОРҒАНДАҒЫ ӘСКЕРИ БӨЛІМДЕРДІ АРАЛАДЫ

ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты Болат Керімбек Талдықорғандағы әскери бөлімдерді аралады. Мәжілісмен 18404 және 54380 әскери бөлімдерінің жұмысымен танысты.

Ел қалауысының жұмыс сапарымен келудегі мақсаты әскери бөлімдердің күнделікті өмірімен және әскери қызметшілердің тұрмыс-тіршілігімен танысу болды. Талдықорған гарнизонының әскери прокуроры әділет полковнигі Еркін Қожа - Ахмет әскери бөлімдердің күнделікті қызметін ұйымдастыруды, әскери қалашық ғимараттарының жай-күйін баяндап, арнайы техникалары, әскери киім-кешектері мен сарбаздардың қазармалық үй-жайларын таныстырды. Сондай-ақ, жалпы жағдай мен тұрмыс-тіршілікті зерделеумен қатар, еңбекке және басқа да бірқатар жүйелі мәселелерді айтты. «Қорғаныс және қауіпсіздік комитетінің мүшесі болғандықтан, әскери жағдайды, оқу-жаттығу жұмыстарының барысымен танысу үшін арнайы келіп

отырмыз. Нысандардың техникамен қамтамасыз ету мәселесі және әскерилердің айлық жалақылары талқыланды. Яғни, салада жалақы мәселесі өзекті. Жұмыстарының қауіптілігіне сай, оларға төленіп жатқан жалақы да соған сәйкес болу керек. Қазіргі таңда Қарулы күштер саласына ерекше көңіл бөлінуде. Осы мәселені республика көлемінде көтеретін боламын», - деді депутат Болат Бакбергенов. Шара барысында қоймалардың өртке және диверсияға қарсы қорғаныс жағдайлары көтерілді. Сонымен қатар жауынгерлік даярлықтың материалдық заттарын сақтау тұрғысында мұқият болуға баса назар аударылды.

Жетісу гарнизонының баспасөз қызметі

САРБАЗДАРДЫҢ БАТЫЛДЫҒЫ БАҒАЛАНДЫ

Атырау облысындағы көктемгі су тасқыны өңір тұрғындары үшін үлкен сынақ болды. 50 күннен астам уақыт бойы 35748 әскери бөлімінің әскери қызметшілері табиғи апатпен күресіп, алдыңғы шепте болды. Олар батылдық пен жанқиярлық танытып, адамдарды су басқан аудандардан эвакуациялады, инфрақұрылымды қалпына келтірді және халықтың қауіпсіздігін қамтамасыз етті.

Парламент Мәжілісі мен Атырау облыстық мәслихатының «Ақ жол» демократиялық партиясынан сайланған депутаттары жауынгерлердің батылдығына алғыс айту үшін 35748 әскери бөліміне арнайы келді. Кездесу барысында депутаттар, оның ішінде «Ақ жол» Қазақстан демократиялық партиясының төрағасы Азат Перуашев жауынгерлерге жанқиярлығы мен адамдарды құтқаруға және аймақты қалпына келтіруге қосқан үлесі үшін өз ризашылығын білдірді. Олардың еңбегін бағалау үшін жас жауынгерлерге «Ақ жол» партиясының бастамасымен әзірленген «Апатқа қарсы күрес үшін» төсбелгісі табысталды. Бұл белгі су тасқынына қарсы күрес кезінде сарбаздар көрсеткен батылдық пен ерліктің символына айналады. Депутаттар сондай-ақ әскери қызметшілердің іс-

әрекеттері адамдардың өмірін сақтап қалуға ықпал етіп қана қоймай, қиын жағдайларда бірлік пен ынтымақтастықтың үлгісі болғанын атап өтті. Көптеген тұрғындар әскерилердің батылдығын бақылап, зардап шеккендерге көмектесу үшін еріктілер тобына бірігіп, бір-біріне көмектесуге күш тапты. Қоғамның бұл бірлігі су тасқынының салдарымен шепте нағыз ресурсқа айналды. Әр уақытта алдыңғы шепте жүрген әскери қызметшілер өздерінің тікелей міндеттерін орындап қана қоймай, төтенше жағдайда әркім өзі ойлағаннан да көп нәрсеге қабілетті екенін көрсете отырып, адамдарды іс-әрекетке шабыттандырды. Олардың төзімділігі мен өмірді құтқаруға деген адалдығы Отан қорғаушының жоғары атағына толық сәйкес келеді.

ОТАНҒА ДА, ОТБАСЫНА ДА АДАЛДЫҚ ТАНЫТЫП КЕЛЕДІ

Отан әрбір шаңырақтан басталады. Отбасы адам баласының түп қазығы, алтын ұясы. Үлгілі бақытты отбасын құру екі-ақ адамның қолынан келеді.

Сондай үлгілі отбасын құрып, жас та болса көпке үлгі болып жүрген әскери қызметшінің бірі – 53975 әскери бөлімінің құпия бөлімше бастығы сержант Әйгерім Бакирова. Көп балалы отбасы болса да, махаббат пен мейірімге толы адал жүректің иесі Әйгерім балаларын да жақсы тәрбиелеп, қызмет де жақсы атқаруда. Оның жолдасы балалардың қамқор әкесі Елнар Ыдырысулы – тәртіп пен талапқа бағынған «подполковник» шеніндегі әскери қызметші. Алматы қаласындағы Радиоэлектроника және Байланыс әскери - инженерлік институтының оқытушысы. Әйгерім – 4 баланың анасы. Тұңғыш қызы Далия Елнарқызы 2018 жылы Өтеген батыр кентіндегі №38 мектеп гимназиясында мектепалды даярлық тобынан бастап үздік болып келеді. Оқуда озат болумен қатар, әртүрлі мектепаралық жарыстарда топ жарып жүр. Атап өтер болсақ, білімқұмар балаларға арналған «Ертегілер әлемінде» өз тақырыбы бойынша республикалық «Үркер» зияткерлік марафонының, «BILGEN BAIGE» республикалық олимпиадасының, халықаралық «ПОНИ» турнирінің қатысушысы. 2023 жылы «Абай» пәндік олимпиада кезінде 4 пәннен қатысып, математикадан

1-орын, қазақ тілден 2-орын, орыс тілден 2 орын, ағылшын тілден 3-ші орын алған. Сүйікті ісі – кітап оқу, математика, шет тілін үйрену, ата-әжесіне көмектесу. Көп балалы отбасы қазақтың салт-дәстүрінің жалғастырушы ретінде ата-әжелерімен бірге бір шаңырақта тату-тәтті ғұмыр кешуде. Атасы Ыдырыс Оспанов – еліміздің экономикалық әл-ауқатының дамуына өзінің үлесін қосқан нағыз майталман маман. Елге еңбегі сіңген қаржыгер. Қазір зейнеткер. Ал ақ жаулықты әжесі Алтынгүл Құрманова да ұзақ жылдары қаржы саласында еңбек еткен. Бүгінде еңбегінің жемісін көріп, өздерінен тараған ұл-қыздарының ұрпағының ортасында немере бағып, әдемі қарттықтың үлгісін көрсетіп отырған ардақты жан. Әйгерімді балаларын ғана бағып, тәлім-тәрбие беріп қана қоймай, ата-енесіне құрмет көрсетіп, салт-дәстүрімізді жалғастырып келе жатқан, ұрпаққа үлгі бола білген жас ана деп айтуға әбден болады.

**Азаматтық персонал Ж. КӘКІМЖАНОВА
53975 әскери бөлімі**

АРМЕЙСКИЙ МЕРИДИАН

НА СОБСТВЕННОМ ОПЫТЕ

Лучше всего из автомата Калашникова поражает цель аким Темиртау Ораз Таурбеков, из пистолета Макарова — глава Бухар-Жырауского района Карагандинской области Аблай Султангали. Свои боевые навыки чиновники продемонстрировали во время воинских сборов на полигоне «Сарышаган».

Фархат КИНЖИТАЕВ,
Думан КУРМАНГАЛИЕВ (фото)

Здесь с представителями местных администраций прошли занятия по военной безопасности и территориальной обороне. Всего в воинских сборах, организованных под руководством заместителя начальника генерального штаба Вооруженных Сил РК генерал-майора Сакена Жусупова, приняли участие 27 акимов и их помощников из Карагандинской и Улытауской областей.

На полигоне акимы и их помощники ознакомились с условиями проживания и бытом военнообязанных, прибывших тремя неделями ранее. А также приняли участие в показательных стрельбах из артиллерийских орудий. Свообразным экзаменом для руководителей местных исполнительных органов стали зачеты по практическому выполнению стрельб из стрелкового оружия.

Отличившиеся чиновники были награждены грамотами. В свою очередь они выразили благодарность

командованию РГК «Астана» за возможность вспомнить солдатскую молодость.

— Сегодня, в свете геополитических событий в мире, такие занятия особенно актуальны. Программа сборов была очень насыщенной. Благодаря полученной информации я планирую пересмотреть в своем городе

эффективность работы органов территориальной обороны, с точки зрения придания им повышенной боеспособности, — отметил аким города Темиртау Ораз Таурбеков.

Всего в рамках военных сборов свои знания и навыки совершенствовали более 700 военнообязанных. В течение месяца с ними проводились занятия по боевой подготовке, изучались тактико-технические характеристики оружия и техники, правила их правильного применения. Также были организованы теоретические и практические занятия по строевой, тактической, военно-медицинской и специальной подготовке.

В торжественной церемонии закрытия военного сбора приняли участие командующий войсками регионального командования «Астана» генерал-майор Ержан Ибраев, аким города Приозерск Мансур Ахметов, ветераны Вооруженных Сил РК и ветераны войны в Афганистане.

Выступая с приветственным словом, генерал-майор Ержан Ибраев отметил, что основной целью учебных сборов является совершенствование боевых навыков, военной квалификации и опыта, а также знакомство с современным вооружением и военной техникой, имеющимися на вооружении нашей армии.

— Проведенные сборы представляют исключительную значимость с точки зрения поддержания высокого уровня боевой подготовки и повышения профессионализма военнообязанных. В ходе сборов вы показали высокий моральный дух и готовность к выполнению учебно-боевых задач, — сказал генерал-майор Ержан Ибраев.

Командующий войсками регионального командования «Астана» наградил ряд солдат, проявивших ответственность и профессионализм в ходе учебных сборов и отличившихся на спортивных мероприятиях. Военнообязанные получили из рук генерал-майора Ержана Ибраева грамоты, а также книги Александра Бека «Волоколамское шоссе» и Бауыржана Момышулы «Психология войны».

Мероприятие завершилось праздничным концертом, подготовленным артистами Дома культуры города Приозерск.

НАЧАЛО ВОЕННОЙ СЛУЖБЫ ОФИЦЕРОВ ПО ПРИЗЫВУ

В Таразе начались сборы молодых офицеров, которые призваны в ряды Вооруженных Сил и прибыли для прохождения службы в войска Регионального командования «Юг» по призыву на воинскую службу офицеров запаса. Все они окончили в свое время военные кафедры и приняли военную присягу. И теперь настало время отдать долг Родине и два года посвятить службе в Вооруженных Силах.

Дина МУХАРИНОВА,
Владимир МАРТЫНЕНКО (фото),
пресс-служба Таразского гарнизона

Призыв офицеров запаса в армию состоялся в соответствии с законом РК «О воинской службе и статусе военнослужащих». В 32-ой статье этого закона указано, что офицеры запаса в возрасте до двадцати девяти лет, годные к воинской службе, призываются в мирное время на основании постановления Правительства Республики Казахстан для прохождения воинской службы на должностях офицерского состава.

В просторечье их называют офицерами-двухгодичниками. В этом году в войска Регионального командования «Юг» их прибыло около ста человек. В течение двух лет они будут проходить службу в рядах Вооруженных Сил, выполняя свои обязанности на равных с выпускниками военных вузов.

В числе участников сборов есть и кадровые офицеры — выпускники Военно-инженерного института

радиоэлектроники и связи, прибывшие в войска РГК «Юг» по распределению. Выпускники другого военного вуза — Военного института Сухопутных войск месяц

назад уже приступили к своим обязанностям.

— Проведение сборов — это традиционное мероприятие в армии, оно проводится с целью скорейшей адаптации офицеров запаса в армейской среде, — уточнил командующий войсками Регионального командования «Юг» генерал-майор Куанышбек Уштаев. — Наша задача — ввести их в курс дела, ознакомить с основными принципами служебной деятельности в войсках регионального командования «Юг», довести требования по соблюдению этики офицера, рассказать им об их функциональных обязанностях.

В ходе сборов молодым офицерам придется снова сесть за парты, но всего лишь на неделю для того, чтобы в короткий срок повторить пройденное на военных кафедрах. Основы современного общевойскового боя, военная топография, техническое и тыловое обеспечение, военная психология, инженерное оборудование, военно-медицинская подготовка — эти и многие другие предметы будут вновь изучены офицерами, но уже в контексте их применения в войсках регионального командования «Юг».

В программу проведения сборов включены лекции и практические семинары по методике обучения и работы с личным составом: в силу своих должностных обязанностей эти молодые офицеры будут наставниками своих подчиненных.

Помимо теоретических занятий, в программу сбора с офицерами войдет и практическая часть: выполнение стрельб из стрелкового оружия и вождение боевых машин. Чтобы обучать своих подчиненных, молодые командиры сами должны обладать высокой выучкой и практическими навыками по огневой подготовке. В ходе практических занятий на полигоне «Айша Биби» офицеры смогут отточить свои навыки в огневой подготовке. А командование получит возможность изучить молодых офицеров, оценить качество их подготовки.

— Мы с пониманием восприняли призыв в ряды Вооруженных Сил, ведь мы сами принимали решение

обучаться на военных кафедрах, и очень гордились, когда нам присвоили звание лейтенантов, — заверил призванный в армию старший лейтенант Максат Туйчиев, назначенный командиром взвода танковой бригады Гвардейского гарнизона. — Мы рады стать частью большого воинского коллектива — регионального командования «Юг», в котором пройдет наша служба. Уверен, мы получим много полезной информации от старших офицеров, которые будут проводить с нами занятия.

В ходе прохождения двухлетней военной службы на офицеров, призванных из запаса, будут распространяться льготы, предусмотренные для всех офицеров и военнослужащих по контракту. Это компенсация за наем жилья за него и каждого члена его семьи, выплата денежного довольствия, отпускных, командировочных, медицинское обеспечение, выдача военной формы и обмундирования, предоставление ежегодного отпуска сроком 30 суток.

ОТРАБОТКА НАВЫКОВ БОЕВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МИНОМЕТОВ

В рамках плана боевой подготовки на текущий год, на полигоне «Оймаша» в Мангистауской области прошли важные учения с участием минометных подразделений десантно-штурмового батальона морской пехоты Военно-морских сил. Основной целью данных учений стала отработка навыков боевого применения минометов, а также совершенствование действий личного состава в условиях, приближенных к боевым.

Подразделение морской пехоты успешно выполнили нормативы по развертыванию на местности перед началом стрельб, занятию огневых позиций и приведению минометов в боевое состояние. Важным этапом учений стала отработка взаимодействия между расчетами и командным составом, что является ключевым аспектом при ведении боевых действий.

Командир минометной батареи лейтенант Ерлик Мухамбет отметил высокую слаженность действий своих подчиненных. В рамках учений расчеты 120-мм минометов «Сани» и 82-мм минометов «Поднос» поразили мишени, расположенные на дистанциях от одного до пяти тысяч метров. Эти мишени имитировали живую силу условного противника. Особое внимание уделялось стрельбе в ночное время, что значительно

усложнило задачи перед подразделениями, но позволило отработать навыки ведения боевых действий в условиях ограниченной видимости.

Также были успешно выполнены учебные стрельбы по одиночной цели с полупрямой наводкой. Эти действия требуют от расчетов высокой точности и оперативности в принятии решений, что было продемонстрировано на высоком уровне.

Итоги учений показали, что минометные подразделения десантно-штурмового батальона морской пехоты готовы к выполнению боевых задач любой сложности, как в дневное, так и в ночное время. Эти учения стали важным этапом в подготовке личного состава, способствуя повышению боевой готовности подразделений.

КАЛЕЙДОСКОП

С БЛАГОДАРНОСТЬЮ
ЗА ПРОФЕССИОНАЛИЗМ

В военном госпитале города Тараз работают профессионалы, преданные своему делу и стоящие на страже здоровья защитников Отечества. О лечении в госпитале рассказала начальник юридической службы войсковой части 74884 ССО ВС РК г. Семей майор юстиции Жамал Джакишева.

Жамал Турсункалиевна экстренно попала на стационарное лечение 21 июня 2024 года с воспалением почек.

По прибытии в госпиталь меня провели в приемный покой, где дежурный врач майор Сауленбеков Абдулла Нуржанович выслушал мои жалобы, осмотрел и повел к временно исполняющему обязанности начальника военного госпиталя подполковнику Тажибаеву Бахрамжану Бахадировичу. Он профессионально и грамотно подошел к моей ситуации, понимая, что в любое время может повыситься температура, необходимо найти причину заболевания и дал команду госпитализировать. Меня удивило его взаимодействие с пациентом, умение слушать и слышать, его чуткое обращение к пациенту, что в наше время – редкость, – рассказала она.

Несмотря на предстоящие выходные дни, майор Сауленбеков Абдулла Нуржанович, врио начальника терапевтического отделения, всю процедуру оформления в стационар, в том числе анализы, снимки, провел быстро и профессионально, не заставив пациента долго ждать. Отношение очень дружелюбное, со стороны лишь компетентность врача, грамотность.

Каждый раз, когда он заходил в палату и начинал спрашивать про мое самочувствие и настроение и своим уверенным голосом меня подбадривал,

чувствовалось, что так и будет. Его поддерживающий теплый взгляд, его оптимистичный бодрый голос вселял в меня надежду на выздоровление.

Очень важно, когда в начале заболевания врач назначит правильное, грамотное лечение, когда следит за динамикой пациента, подбадривает его. Именно таким оказался мой лечащий врач старший лейтенант Әкімбек Әлімжан. Несмотря на свой юный возраст, он оказался профессионалом своего дела. Грамотно подобранное лечение, его высокий профессионализм, его тактичность, компетентность, дружелюбное отношение и искренняя забота обо мне стали составляющими моего лечения и выздоровления. Меня также удивила и восхитила его доступность – в любое время можно подойти к нему проконсультироваться или позвонить.

Основная нагрузка всегда ложится на средний медицинский персонал. Из-за большой нагрузки в терапевтическом отделении им помогли медсестры и медбратья хирургического отделения. Когда лежишь и так измучена болью, даже такая мелочь как правильная и грамотная, а самое главное безболезненная постановка инъекции очень важна. Хайданова Найля Юрьевна, Досаева Аида Ержановна, Есбергенова Мәншүк Есбергеновна, Бештаев Абылай Рәтбекұлы, Тулеева Гүлвира Азимбаевна, Абашкина Анастасия Геннадьевна, Алтаева Сымбат Байтуовна,

Жеткербай Альбина Жасаралқызы, Искандаров Арысбек Кавандарұлы – они как «ангелы в белых халатах, только крыльев нет» находят подход к любому больному. Плюс к своему профессионализму, они лечили нас своим чутким вниманием, добрым словом.

Также хочу отметить младший медицинский персонал: Аталыкова Мухабат Ахметжановна, Джанкабылова Акмарал Джумағалиевна, Альжанова Аружан Рысалиевна, Наханова Акмарал Бектурсуновна и другие. Благодаря им чистота и порядок организованы на высшем уровне. За две недели нахождения в стационаре, я слышала только теплые слова и испытывала моральную поддержку от всех сотрудников. Ведь именно их труд создает

положительный имидж любой организации, любого учреждения. Благодаря слаженной, четкой работе коллектива, их усилиям, старанию, профессионализму, доброте сердца, их неустанной заботе и вниманию, я выздоровела и вернулась на службу.

Искренне благодарю весь коллектив военного госпиталя города Тараз за самоотверженный труд, профессионализм и верность воинскому и профессиональному долгу! Желаю крепкого здоровья, терпения, стойкости, решительности и уверенности в самой благородной службе – защите жизни и здоровья наших военнослужащих!

Майор юстиции Жамал ДЖАКИШЕВА

ПОПОЛНИЛИ РЯДЫ
ВОИНСКИХ ЧАСТЕЙ РКК
«ЗАПАД»

В этом году 41 офицер и 25 кадетов, выпускники казахстанских высших военно-учебных заведений и Кадетского корпуса Министерства обороны Республики Казахстан, прибыли для прохождения службы в воинских частях Атырауского, Актюбинского, Бейнеуского и Актауского гарнизонов.

По прибытии молодые офицеры и сержанты приняли участие в учебно-методических сборах, где они совершенствовали свои профессиональные навыки. Во время сборов они улучшили свои знания и умения по организации и проведению занятий по боевой подготовке, организации боевой службы караулов и войсковых нарядов, а также воспитательной работе во взводах. Помимо этого,

они изучили руководящие документы, регулирующие служебно-боевую деятельность подразделений.

Одним из ключевых мероприятий сборов стала сдача тестов по предметам общевоинского устава, физической подготовке, а также нормативов по тактической и огневой подготовке. Эти испытания стали важным этапом для проверки уровня подготовленности молодых офицеров и кадетов, выявления их сильных сторон и областей, требующих дальнейшего совершенствования. Об этом сообщил полковник Елдос Бозгулов, заместитель командующего войсками регионального командования «Запад», отметив, что результаты этих тестов будут учтены при дальнейшем распределении служебных обязанностей и оценке профессиональной пригодности каждого участника сборов.

По завершении сборов молодые офицеры и кадеты займут свои должности и приступят к выполнению служебных обязанностей, продолжая укреплять обороноспособность страны в рядах регионального командования «Запад»

ВЫХОДНЫЕ МОРСКИХ
ПЕХОТИНЦЕВ

В воинской части 25744 Регионального командования «Запад» Вооруженных Сил Республики Казахстан, расположенной в городе Актау, выходные дни превращаются в яркое и насыщенное время, полное различных мероприятий, направленных на воспитание, отдых и культурное развитие военнослужащих всех категорий.

В эти выходные в культурно-досуговом центре бригады морской пехоты прошла концертная программа, организованная для солдат срочной службы, военнослужащих и членов их семей. Особенностью этого мероприятия стало то, что на сцене выступали не известные артисты или звезды казахстанской эстрады, а сами военнослужащие – солдаты, сержанты и офицеры 1-го штурмового батальона бригады морской пехоты.

Концертная программа в этой части стала своеобразным ритуалом, проводимым каждую неделю. Один из батальонов демонстрирует свои творческие способности, организуя шоу для всей воинской части. Организаторы мероприятия уделяют внимание каждой детали, создавая атмосферу праздника: у входа гостей встречает фотозона для семей военнослужащих, воздушные шары и музыка, создающие ощущение настоящего гала-концерта.

Когда все гости и военнослужащие собрались, концерт начался с мощного видео и песни «Айдахар», задавшего тон всему вечеру. Далее офицеры и сержанты исполнили патриотические песни, сопровождаемые впечатляющими танцевальными постановками. Зрители также смогли насладиться юмором и остроумием сборной команды КВН, которая подарила всем незабываемые эмоции.

По традиции, завершением программы стало

исполнение гимна бригады морской пехоты, который все участники исполнили вместе, что символизировало единство и сплоченность коллектива.

Такие мероприятия, организуемые на выходных, не только способствуют культурному развитию и сплочению военнослужащих, но и позволяют им почувствовать поддержку и уважение со стороны командования и общества.

СОРЕВНОВАНИЯ СРЕДИ
ЮНЫХ БОЙЦОВ

На базе штурмовой бригады Сарыозекского гарнизона 12 августа в честь Международного Дня молодежи были организованы военно-патриотические спортивные игры «Жас сарбаз» среди командной молодежи в возрасте 16-18 лет из восьми районов и двух городов Жетысуской области.

Это традиционное соревнование вызывает интерес молодежи к военной профессии. Проводится оно каждый год на обширной территории и находит бурную поддержку среди населения. Целью организации соревнований является формирование у подрастающего поколения высоких морально-нравственных качеств.

В сборе приняли участие военные специалисты отдела по делам обороны Кербулакского района, ветеран Афганской войны майор в отставке Шергали Нурғалиев, учителя начальной военной подготовки школ районов Жетысуской области, а также военнослужащие гарнизона.

Патриотические соревнования продолжались два дня. Юные бойцы отработали нормативы радиационной, химической и биологической защиты; нормативы по физической подготовке: бег на 100 метров, подтягивание на перекладине, перетягивание каната; по медицинской подготовке – оказание первой медицинской помощи раненым; стрельбы по мишеням из оружия АК-74, частичной разборки и комплектования автомата АК-74.

– Сегодня каждый подросток – это солдат, который

завтра будет защищать Родину. Подготовка молодежи к защите Отечества – одно из важнейших дел. Очевидно, что именно будущая молодежь заменит квалифицированных специалистов в рядах сегодняшних войск, – говорит заместитель командира воинской части 12740 по воспитательной и идеологической работе подполковник Нурғали Ахилбаев.

По итогам состязаний первое место заняла команда Коксуского района. Второе место заняла команда

Текелийского района, третья – команда Куренбельской казахской средней школы Кербулакского района. Кроме того, команды, активно участвовавшие в соревнованиях, и отличники были награждены в индивидуальных номинациях.

Командам, занявшим призовые места, были вручены денежные сертификаты.

Подполковник Абзал САРТАЕВ, начальник пресс-службы Сарыозекского гарнизона

ВООРУЖЕНИЕ И ТЕХНИКА

КОНВЕРТОПЛАН-ЛЕТАЮЩИЙ ГИБРИД

Конвертоплан — это особый класс авиационной техники, представляющей собой гибрид беспилотного самолета и вертолета, оснащенный винтами, которые поворачиваются более чем на 90 градусов. На взлете и при посадке они работают как подъемные, а в горизонтальном полете — как тянущие или толкающие. Основное преимущество конвертоплана заключается в универсальности: он может взлетать и садиться как вертолет, но при этом летать с самолетной скоростью.

Очевидно, что гибрид, впитав в себя лучшие качества самолета и вертолета, должен уступать по летным качествам самолету, и маневренности и умению зависать - вертолету. Но при определенных условиях конвертоплан просто незаменим: если необходимо приземлиться в регион, в котором нет авиабазы или взлетно-посадочной полосы, например, разрабатываемые месторождения, места стихийных бедствий, «горячие» точки.

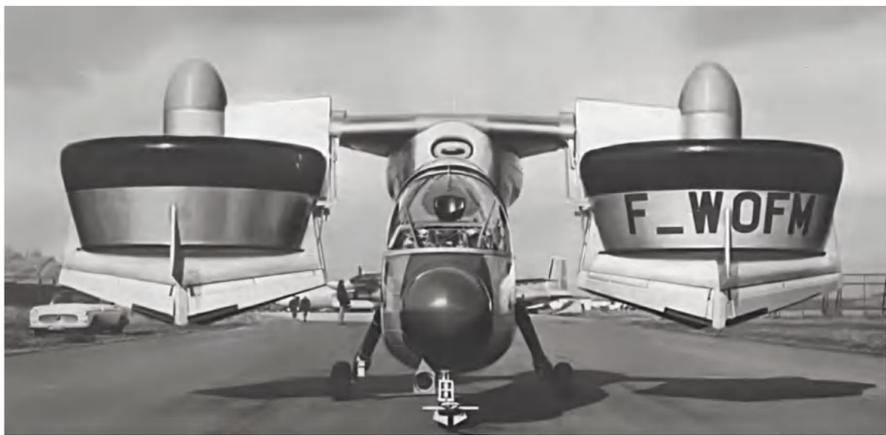
Кстати, самолеты с вертикальным взлетом к конвертопланам не относятся, поскольку они используют различные двигатели для взлета и горизонтального полета.

Было проведено экспериментальное сравнение характеристик конвертоплана Bell V-22 Osprey и одного из лучших вертолетов компании Сикорского CH-46. Оказалось, что V-22 обладает вдвое большей крейсерской скоростью, способен нести втрое большую

неплохим арсеналом: 20-мм пушка, 7,62-мм пулемет и 19 ракет. В итоге уникальный гибрид не был принят на вооружение.

В соседних США работа над проектами конвертопланов шла полным ходом, так как военно-воздушные силы страны пообещали купить все, что пройдет хотя бы первичные испытания. Достаточно удачной разработкой стал Bell X-22A, оснащенный не двумя, а аж четырьмя двигателями общей мощностью 1250 л. с. На этом конвертоплане винты впервые за короткую историю подобных машин были помещены в круговые кожухи, что значительно повышало эффективность и при вертикальном движении, и при горизонтальном полете.

Первый из двух изготовленных экземпляров разбился при посадке на ранней стадии испытаний. Второй успешно летал с 1966 по 1988 год, хотя в серийное производство модель так и не пошла.

полезную нагрузку и в пять раз превосходит CH-46 по дальности полета. Тактический радиус V-22 составляет 690 км, то есть он может базироваться достаточно далеко от линии фронта.

Так что, польза конвертоплана очевидна. Но есть и ряд минусов. Во-первых, конструкция получается более тяжелой, а в авиации на счету каждый килограмм. Кроме того, наличие критически важного узла сложной конструкции увеличивает риск поломки и, как следствие, катастрофы. В-третьих, сложность управления. Для пилотирования конвертоплана нужны такие же универсалы, как и сама техника, обладающие навыками вождения самолета и вертолета. Таких специалистов быстро не подготовишь.

Первые разработки

Уже в 20-30-е годы прошлого столетия авиаконструкторы развитых государств начали работу по разработке конвертопланов.

В 1936 году в Московском авиационном институте состоялась защита проекта «Сокол» — летательного аппарата с поворотным крылом. Автору проекта удалось предсказать развитие конвертопланов за 30 лет до первого построенного образца в 1964 году, когда американскими компаниями Vought, Ryan и Hiller был создан военно-транспортный винтокрыл XC-142A.

Все же первым детально проработанным проектом гибрида принято считать P.1003 фирмы Вессерлинг, разработанный в Германии в 1938 году. Немецкие конструкторы планировали создать летательный аппарат с двумя крыльями, концы которых поворачивались бы для, грубо говоря, перехода от самолета к вертолету. Задумка не была осуществлена из-за начавшейся войны.

В истории создания гибридов отделилась и разработка английских конструкторов «Ротодэйн» — преобразуемый вертолет. В 1958 году этот аппарат был представлен на авиасалоне в Фарнборо. Он развивал рекордную для винтокрылых аппаратов скорость в 400 км/ч.

Чуть дальше простой испытательной программы зашли разработчики канадской компании Canadair, которая в 1965 году изготовила собственный гибрид — CL-84 Dunavert. Летательный аппарат, вмещавший 12 человек (плюс 2 члена экипажа), обладал традиционным круглым в сечении фюзеляжем.

Удивительным свойством CL-84 стало то, что крылья аппарата были способны разворачиваться на угол до 100 градусов, что обеспечивало возможность не только зависать на месте, но и лететь хвостом вперед со скоростью 56 километров в час. А передним ходом машина развивала скорость в 500 км/ч.

Но канадская разработка запомнилась не только этим. Несмотря на то, что летательный аппарат потерпел крушение, «намотав» всего 145 летных часов, министерство обороны заказало три экземпляра CL-84-1 (улучшенная версия) и даже присвоило ему армейское обозначение CX-84. Армейский вариант был оснащен

Самым известным европейским конвертопланом 60-х годов стала французская модель Nord 500 Cadet, который обладал небольшими габаритами и весил всего 1,3 тонны в снаряженном состоянии. Военным разведчикам этот аппарат приглянулся, и компания Nord начала работу, но из-за затянувшихся на несколько лет испытаний потребность в этой модели исчезла. Разведку стало возможным проводить и на компактном вертолете.

В Советском Союзе с 1972 года велась разработка винтоплана Ми-30, способного перевозить до 5 тонн груза и 32 пассажира. Планировалось создать и боевую модель. Винтоплан был включен в программу вооружения страны на 1986-1995 годы, но задумке было не суждено воплотиться в жизнь. На фоне развала Советского Союза и последовавших после этого социально-экономических сложностей никому уже не было дела до дорогостоящего аппарата.

Современные модели

На сегодняшний день единственной разработкой, которая поступила на вооружение армии, стал американский конвертоплан Bell V-22 Osprey. Разработаны три модификации — десантно-транспортная, спасательная и противолодочная.

Летательный аппарат оснащен двумя двигателями

Rolls-Royce T406, расположенными на концах крыла в гондолах, которые могут поворачиваться почти на 98 градусов. Винты с тремя трапециевидными лопастями связаны между собой синхронизирующим валом, который проходит внутри крыла. Данный вал также обеспечивает возможность посадки летательного аппарата на одном двигателе. С целью уменьшения массы конструкции около 70 процентов (5700 кг) аппарата произведено из композитных материалов на основе угле- и стеклопластиков с эпоксидным связующим, что делает его на четверть легче металлического аналога.

При этом огромное количество минусов конвертоплана: сложность создания, ненадежность, дороговизна и т. д., не могли остаться незамеченными общественностью. На гибриды посыпалось множество критики, а сенатор Джон Маккейн метко охарактеризовал машину: «V-22 отлично смотрится... когда не простаивает в ремонте».

Разработка конвертоплана нового поколения под названием «V-280» ведется в США с 2013 года. Планируется, что «V-280» придет на смену устаревшим вертолетам «Блэк Хок» и «Апач», которые начали поступать на службу около 40 лет назад.

Машина имеет высокорасположенное крыло с двумя

сцепподразделений, а также во время стихийных бедствий в труднодоступных районах.

Гражданские гибриды и беспилотники

Свое применение конвертоплан нашел и в гражданской сфере. Так, конвертоплан Bell Agusta BA609 (AW609) стал первым в мире коммерчески доступным конвертопланом.

Летательный аппарат рассчитан на девять человек, может летать на высоту до 25 000 футов, дальность полета 750 морских миль, крейсерская скорость более 275 узлов (509 км/ч).

Универсальный аппарат BA609 сертифицирован

турбовальными установками серии «Т-64» от компании «Дженерал Электрик» общей мощностью в 10 тысяч л. с., и V-образное хвостовое оперение. Каждый двигатель при помощи редуктора вращает трехлопастной винт, который может поворачиваться в плоскости на угол до 90°.

Конвертоплан способен к полету при скорости свыше 500 км/ч на расстоянии до четырех тысяч километров. На борту может находиться 4,5 тонны груза или 14 солдат. Впервые в рамках испытаний «V-280» поднялся в небо весной 2018 года. Тогда он развил 350 км/ч, а через полгода он разогнался до 518 км/ч, что является мировым рекордом скорости среди машин этого класса.

Аппарат может работать в районах с крайне низкими температурами. Он выполняется с широким применением композитов, что помогает снизить массу и увеличить прочность конструкции. Планируется гражданский и военный вариант машины. Во втором случае часть внутренних отсеков будет отдана под бомбы и авиационную пушку. Также идут работы над морской версией конвертоплана со складным крылом и лопастями.

В 2020 году сообщалось, что конвертоплан выполнил полностью самостоятельные полеты. Программа была широкой: аппарат самостоятельно взлетел, перешел в горизонтальный режим полета, завис и лет. Личики не вмешивались в управление аппаратом, хотя находились в кабине во время испытаний.

К слову, сегодня США — не единственные, кто создает перспективные конвертопланы. В Китае с 2017 года создается аппарат «Bobtail». Он сможет перевозить до семи тонн груза со скоростью 650 км/ч, а также будет вдвое дешевле по сравнению с «V-280». При разработке своего конвертоплана, китайские инженеры и ученые изначально планировали, что летательный аппарат сможет использоваться как в гражданской, так и в военной сфере.

Беспилотник-разведчик с компоновкой по типу конвертоплана разрабатывают в Южной Корее. Аппарат, получивший обозначение TR-60, способен развивать скорость до 500 км/ч. Беспилотник способен находиться в воздухе в течение шести часов. Сообщалось, что работа над аппаратом будет завершена к 2023 году.

Спроектированный для полета на большой высоте

(от 10 км и выше) TR-60 может производить разведку, выполнять задачи по поиску объектов во время спасательных операций. Кроме того, его можно использовать для транспортировки небольших грузов.

Активную работу по созданию конвертопланов ведут и российские специалисты. В числе разработок выделяется беспилотник-конвертоплан ZALA VTOL концерна «Калашников». Впервые он был продемонстрирован на выставке IDEX 2021 в Абу-Даби (ОАЭ) в феврале 2021 года.

При использовании аппарата легко можно менять конфигурацию БЛА в зависимости от решаемых задач и условий, в которых их необходимо выполнять. Например, при переходе из самолетного режима в режим конвертоплана с обычными крыльями крепятся четыре штанги с пропеллерами. Таким образом, в одном беспилотнике совмещены две аэродинамические схемы. Благодаря гибридной конструкции беспилотник можно запускать и с неподготовленных площадок, в том числе в городской среде. В самолетном варианте посадка осуществляется с помощью парашюта. ZALA VTOL можно использовать в военных и гражданских целях.

Небольшой по размерам БПЛА имеет размах крыльев — 2,85 м, а максимальный взлетный вес — до 10,5 кг. Развивает скорость до 110 км/ч. Длительность полета в режиме конвертоплана — два часа, при самолетной схеме — четыре часа.

Внимания заслуживает самая «свежая» разработка в нашей подборке. В начале 2024 года Bell представила двухминутный видеоролик, снятый во время отработки технологии высокоскоростного взлета и посадки HSV/TOL на базе ВВС Холломан, штат Нью-Мексико. На базе данной технологии предполагается создать летательный аппарат типа конвертоплана Osprey — SPRINT X-plane. Он будет взлетать вертикально, как Osprey, с помощью поворотных винтов с последующим переходом в горизонтальный полет. Однако после достижения определенной скорости винты (чтобы не создавать лишнего сопротивления) будут складываться, а полет будет продолжаться уже от реактивного двигателя.

SPRINT X-plane сможет развивать скорость до 900 км/ч и преодолевать расстояние до 370 км на высоте свыше 9000 м с полезной нагрузкой до 2,3 т, для чего предусмотрен вместительный грузовой отсек. Летательному аппарату не требуется ВПП, поэтому его предполагается использовать для переброски

для полетов в морозных условиях и экстремальном климате: от пустыни до Арктики. Вмещая до девяти пассажиров, он развивает в два раза большую скорость, чем аналогичные вертолеты.

Фирмой XT1 Aircraft разработан коммерческий шестиместный (5+пилот) конвертоплан TriFan 600. Он позиционируется как средство передвижения для деловых людей, для менеджеров высшего звена, для людей, ценящих свое время. Скорость - 640 км/час, дальность полета - до 2575 км. Летные испытания TriFan 600 планируют провести летом следующего года. Планируемая стоимость аппарата - 10-12 миллионов долларов.

Успехов в области создания конвертоплана достигли и китайские разработчики. В этом году United Aircraft представил на авиашоу в Сингапуре концептуальный проект автономного конвертоплана, предназначенного для выполнения грузовых миссий в краткосрочной перспективе и 7 - 10 пассажиров в долгосрочной перспективе.

United Aircraft заявила, что в настоящее время разрабатывает БПЛА с поворотным винтом, что является важной инновацией в авиационных технологиях. Эта усовершенствованная модель может выдерживать максимальную взлетную массу шесть тонн и предлагает возможность автономной перевозки пассажиров.

Разработанный для путешествий на большие

расстояния, беспилотный летательный аппарат с поворотным винтом может совершать межрегиональные полеты на расстояние до 1500 километров, что значительно повысит эффективность перевозок и логистики. Анонс этого новаторского БПЛА вызвал значительный интерес со стороны многих международных клиентов, которые с нетерпением ждут его развертывания в своих регионах.

Глядя на многочисленные разработки, становится очевидно, что конвертопланы имеют большой спрос в военной и гражданской сферах и в скором будущем станут неотъемлемой частью воздушного авиационного парка. А универсальность, присущая этому виду летной техники, перевесит очевидные минусы, такие как дороговизна производства, сложность управления и необходимость особой подготовки пилотов.

Тимур АУБАКИРОВ

ИІРІМ

ТАКТИКАЛЫҚ-АРНАЙЫ ОҚУ-ЖАТТЫҒУ

Жетісу облысы аумақтық қорғаныс бригадасының 99285 әскери бөлімінде «Қалқан-2024» тактикалық-арнайы оқу-жаттығының бірінші кезеңі өтті.

Маневрлер запастағы 150 офицердің қатысуымен Талдықорған қаласында орналасқан су тазарту нысанының аумағында өтті. Жаттығу жоспарына сәйкес, террористер облыстың әкімшілік орталығына берілетін ауыз суды жарамсыз ету үшін ағынды суларды тазарту ғимаратын басып алуға тырысты. Алайда облыстық аумақтық қорғаныс бригадасы әскери міндеттерінің үйлесімді әрекетінің нәтижесінде шабуыл тойтарылып, содырлар тұтқынға алынды.

– Әскери міндеттерді арнайы тактикалық оқыту «Қазақстан Республикасының Қорғаныс және Қарулы Күштері туралы», «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» ҚР заңдарына сәйкес, сондай-ақ облыс әкімінің «Әскери жиынды өткізу туралы» қаулысы бойынша облыстың аумақтық қорғанысын дайындау жөніндегі іс-шаралар шеңберінде өткізіледі, – деді облыстық жұмылдыру дайындығы басқармасының басшысы Айдар Кібаев.

Іс-шараның келесі кезеңі 21-30 тамыз аралығында Алақөл ауданының Ушарал қаласында запастағы 100 офицердің қатысуымен өтпек. Оқу-жаттығуды өткізу жоспарына сәйкес стратегиялық объектілерді күзету мен қорғау тапсырмаларын орындау бойынша арнайы-тактикалық оқу-жаттығулардың түрлі сценарийлері пысықталатын болады.

Жиын соңында «Қалқан-2024» оқу-жаттығының бірінші кезеңіне қатысушылар ҚР Қарулы күштері Десанттық-шабуылдау әскерлерінің қолбасшысы генерал-майор Алмаз Жұмакеевтің грамотасымен, облыс әкімінің бірінші орынбасары Әлібек Жақанбаевтың алғыс хатымен және Жетісу облысы

аумақтық қорғаныс бригадасы 99285 әскери бөлімінің командирі полковник Бағлан Чегибаевтың грамотасымен марапатталды.

ЖАС ОФИЦЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ОҚУ САБАҚТАРЫ

Спасск оқу жаттығу орталығында жас офицерлер – әскери оқу орындарының түлектері үшін оқу-жаттығу жиындары өткізіліп келеді. Олардың барлығы Астана өңірлік қолбасшылығына қарасты әскери бөлімдерде қызмет ететін болады.

Оқу-жаттығу жиынының бастығы, әскерлер қолбасшысының тәрбие және идеологиялық жұмыс жөніндегі орынбасары полковник Ерболат Шерімбетов атап өткендей, оқу-жаттығу жиынының мақсаты – жас офицерлердің білім, білік, дағды деңгейін тексеру. Жас лейтенанттармен сабақтарды Астана өңірлік қолбасшылығының тәжірибелі офицерлері өткізуде.

– Жас офицерлер әскери оқу орындарында оқып жүріп, тәжірибеде қолдануға тура келетін үлкен көлемдегі білім алды. Олардың әрқайсысы таңдаған мамандығының маңыздылығын сезінуі керек. Жақын арада олар кадрларды басқару және олардың кәсіби деңгейін арттыру бойынша жауапты жұмыстармен айналысуы керек. Мұндай дайындық жас лейтенанттар үшін өте маңызды, олардың әлі де

үйренері көп, – деді ол. Оқыту нәтижелері бойынша лейтенанттар қызметтік және арнаулы міндеттерді, жалпы әскери жарғыларды және басқа да оқу пәндерін білуге тест тапсырады. Әрбір әскери қызметшіге жас офицерлер алдағы қызмет барысында өз мүмкіндіктерін сәтті жүзеге асыру үшін бағалау және ұсыныстар беріледі.

СУҒА СЕКІРУДІ ОРЫНДАДЫ

Жоспарлы парашютпен секіру Ми-8 тікұшағынан 800 метр биіктікте орындалды.

ҚР ҚК Десанттық-шабуылдау әскерлерінің келісімшарт бойынша 300-ден астам офицерлері мен әскери қызметшілері Қапшағай су қоймасының акваториясына түсірілді. Парашютпен секіру күрделілігімен ерекшеленеді және десантшылардан қосымша дағдыларды да қажет етеді. Рұқсат алу үшін әскери-қолданбалы жүзу бойынша сынақтарын толық жабдықпен кемінде 100 метрге тапсыру қажет.

– Десанттық-шабуылдау әскерлері қолбасшысының нұсқауына сәйкес, күндіз, түнде, ГК-30 қару-жарағы және жүк контейнерімен оншақты құрлыққа секіретін парашютшілер суға секіруге жіберілді. Суға секірумен

аяқталатын сессияны тапсырғаннан кейін оларға "үздік парашютші" атағы беріледі", – деді Десанттық-шабуылдау әскерлері қолбасшысы басқармасының әуе-десанттық дайындық басқармасының аға офицері майор Руслан Шажалиев.

Офицер парашютпен секірудің негізгі ережелерін орындаумен қатар, десантшы өрмелеуге дайындалып жатқанын да атап өтті. Мұны істеу үшін, ауада болса да, ол 80 шаршы метрден асатын күмбез оны суда жаппау үшін аспалы жүйені кезең-кезеңімен шеше бастайды.

Десантшылар кез келген жағдайда және күрт өзгеретін жағдайда тапсырмаларды орындайды. Олар құрлыққа, суға, таулардағы алаңға қонуға дайын болуы керек. Бұл тапсырмаларды орындау тек теориялық және физикалық дайындықты ғана емес, сонымен қатар парашютшінің моральдық-психологиялық дайындығы мен жинақылығын қажет етеді.

Суға секіруді ұйымдастыру ережелеріне сәйкес олар тек күндіз және жағалаудан белгілі бір қашықтықта жүзеге асырылады. Судың температурасы +18°C-тан төмен болмауы керек, суда жүзу құралдарында эвакуациялық команда кезекшілік етеді.

Парашютпен секіру - Қазақстан Республикасы Қарулы күштері Десанттық-шабуылдау әскерлері әскери қызметшілерінің жауынгерлік әзірлігінің негізі. Былғы жылдың өзінде қысқы жаттығу кезінде десантшы жауынгерлер әртүрлі парашют жүйелерімен 5000-ға жуық секіріс жасады.

ТӨРТ ЖҮЗДЕН АСА ТҮЛЕК АНТ ҚАБЫЛДАДЫ

Салтанатты іс-шара 68665 әскери бөлімінде өтті, онда Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің студенттері оқу-далалық жиындар аясында теориялық білім алып, оларды тәжірибеде бекітті.

Салтанатты рәсімге әскери бөлімнің басшылығы, білім ордасы басшылығының өкілдері, «Қарулы Күштердің ардагерлері» РҚБ, түлектердің туған-туыстары қатысты.

Еуразия ұлттық университеті әскери кафедрасының студенттері он бір әскери-есептік мамандық бойынша даярлықтан өтті. Айта кету керек, биыл алғаш рет әскери журналист қызметінің негіздерін оқыған жеті студент бітірді. Саптық, техникалық, тактикалық

дайындықтан басқа, олар «әскери БАҚ теориясы мен практикасы», «әскери тарих», «арнайы насихат» және т. б. пәндерді игерді.

Университетті бітіргеннен кейін әскери кафедраның түлектеріне Қорғаныс министрінің бұйрығымен «запастағы лейтенант» әскери атағы берілді, Бұл оларға күш құрылымдарында қызметтік мансап жасауға мүмкіндік береді.

SARBAZ

ҚР Қорғаныс министрлігінің тапсырысы бойынша шығады

Меншік иесі: «ГИС Әскери Медиа» ЖШС

Шығарушы редакторлар
Тимур АУБАКИРОВ
Ерлібай ҚАДЫРБАЙ

Тілшілер:

Рима ӘБЕУОВА

Нариман ДЮСЕНОВ

«Шығыс» Өңк аймақтық тілші

Алу ИСКАКОВА

«Астана» Өңк аймақтық тілші

Фархат КИНЖИТАЕВ

Дизайнер

Адил ШЕРИМБЕТОВ

Корректорлар

Сымбат НҰРХАЙДАРОВА

Наталья ВАРНАВСКАЯ

Газет «Сарбаз» деген атаумен 2007 жылдың 2-тамызынан бастап шығады. ҚР Инвестициялар және даму министрлігінде 2015 жылдың 30-сәуірінде тіркелген, куәлігі №5340-Г Авторлардың пікірі редакцияның көзқарасымен әрқыз сәйкес келе бермейді. Қолжазба мен фотосурет рецензияланбайды және кері қайтарылмайды. Редакция автор материалын мазмұнын сақтай отырып өңдеуге, қысқартуға құқылы. Газет жұма күні шығады. Бағасы келісімді.

Редакцияның мекенжайы: ҚР, 010000, Астана қ., Есіл ауданы, Комсомол тұрғын алабы, Домалақ ана көшесі, 11 үй. Вебсайт: www.sarbaz.kz Тел/факс: 8 702 712 36 70 E-mail: INF.O@SARBAZ.KZ Газет «Алматы-Болашақ» баспаханасында басылып шығады. Алматы қаласы, С.Мұқанов көшесі, 223-Б Көлемі 3 б. т. Офсеттік баслым. Индекс 604204 Таралымы 2381 дана Тапсырыс №34